

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Mattheüs 6, 22 - 23
Ochtenddienst / middagdienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Psalm 92 : 1 en 2 (vs 1 Morgenster)**
4. **Schuldbelijdenis door zingen Gezang 78 : 1 en 2 (90Gz)**
5. **Genadeverkondiging, aansluitend zingen Gezang 78 : 3 en 4 (90Gz)**
6. **Gebed om zegen over de eredienst**
7. **Schriftlezing : Mattheüs 6 : 19 - 34**
8. **Zingen : Psalm 73 : 2, 3, 5 en 7 (over het geluk dat ongelovigen lijken te hebben)**
9. **Tekst : Mattheüs 6 : 22 - 23**
10. **Zingen : Psalm 119 : 13 en 14 (bede of ons oog toch niet de valse schijn mag zoeken)**
11. **Lezing van de wet**
12. **Zingen : Psalm 73 : 9 en 10**
13. **Dankzegging en voorbede**
14. **Slotzang : Lied 470 : 2 - 4**

Middagdienst

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Psalm 92 : 1 en 2**
- 4. Gebed om zegen over de eredienst**
- 5. Schriftlezing : Mattheüs 6 : 19 - 34**
- 6. Zingen : Psalm 73 : 2, 3, 5 en 7 (over het geluk dat ongelovigen lijken te hebben)**
- 7. Tekst : Mattheüs 6 : 22 - 23**
- 8. Zingen : Psalm 119 : 13 en 14 (bede of ons oog toch niet de valse schijn mag zoeken)**
- 9. Belijdenis van het geloof op de wijs van Gezang 4**
- 10. Dankzegging en voorbede**
- 11. Slotzang : Lied 470 : 2 - 4**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

“Ik kijk alleen maar!”, zo kunnen kinderen zeggen als ze in de speelgoedwinkel staan en ze ontdekken dat moeders of iemand van het winkelpersoneel hen in de gaten houdt. “Ik kom nergens aan, ik kijk alleen maar.” “Ik wil alleen maar even kijken”, zo kunnen vaders zeggen in de showroom van de autodealer. Of moeders in de kleding- of schoenenwinkel. Of mannen zeggen het tegen elkaar als ze een fraai gevormde vrouw zien langs lopen. “Hé joh, alleen maar kijken, handjes thuis.” Kijken mag, maar aanraken niet. Daar gaat de suggestie van uit dat kijken op zichzelf onschuldig is.

Maar als we letten op de woorden van onze tekst, deze woorden van de Here Jezus, dan wordt duidelijk dat kijken helemaal niet zo onschuldig is als het wel lijkt. Het oog is bijzonder bepalend voor hoe het in ons hart is. “Als het oog troebel is, zal er in heel je lichaam duisternis zijn.” En aan de andere kant: als het oog helder is, zal heel het lichaam verlicht zijn. De Here Jezus legt hier een heel sterk verband tussen de toestand van het oog en de toestand van de rest van het lichaam. En het mag duidelijk zijn: licht is goed, duisternis is slecht. Ook mag het duidelijk zijn dat het de Here Jezus in de eerste instantie niet gaat om de gesteldheid van gewone lichaam: onze armen en benen, onze romp met zijn organen, maar om ons geestelijk lichaam. Het gaat om onze ziel, ons hart.

De tekst van vanmorgen heb ik als volgt voor u samengevat:

Aan de wijze waarop wij kijken wordt zichtbaar wat er in ons hart leeft.

De woorden van ons tekstvers lijken zomaar uit de lucht te vallen. Toch is dat niet het geval. Zowel voor onze tekstverzen als daarna gaat het over hetzelfde thema. Namelijk over de ware rijkdom. Wat is uw rijkdom? Waar vindt u uw rijkdom? Verzamelt u schatten voor uzelf op aarde of verzamelt u schatten in de hemel? (vers 19 en 20) Dient u God of mammon? (vers 24) Het ligt dus voor de hand om de woorden van onze tekst in verband te brengen met de vraag waar ons hart naar uitgaat. Naar de rijkdom van het Koninkrijk van God of naar de rijkdom van de wereld?

En bij die vraag naar welke rijkdom ons hart uitgaat klinken de woorden van de Here Jezus. De woorden van onze tekst: de lamp van het lichaam is het oog. Dat zijn voor ons tamelijk raadselachtige woorden. In het Grieks staat lamp vooraan in de zin, om daarmee het woord nadruk te geven. De lamp van het lichaam, dat is het oog. Met deze

woorden sluit de Here Jezus aan bij de in zijn tijd heersende opvatting dat er in het oog zelf een licht zit waardoor we de dingen kunnen zien. Hoewel we met onze huidige kennis van het oog weten dat deze opvatting niet juist is, is het toch belangrijk dat we voor het begrijpen van onze tekst dit beeld vasthouden. Vanuit onze kennis van het oog hebben wij eerder de neiging om het oog als een ontvangend een passief orgaan te zien. Wat op het netvlies valt, valt op het netvlies en daar kun je niets aan. Maar dan missen we het feit dat het oog ook zelf actief is. Want het licht valt inderdaad wel op het netvlies, maar het oog tegelijk bepalen we ook zelf een heleboel. Want wij kunnen onze oen richten. Wij kunnen wegstaren van dingen of juist onze blik ergens op gericht houden. We kunnen zelfs aan het zoeken zijn met onze ogen.

En als we goed nadenken, dan weten zelf ook, dat het oog echt niet een neutraal instrument is. Je kunt zo kijken, dat een ander er zich ongemakkelijk door voelt. Bijvoorbeeld door iemand heel boos aan te kijken. Ik heb geregeld vanaf de kansel oogcontact met kleine kinderen die voorin zitten in de kerk. Ik zou dan heel boos kunnen kijken en ze zullen dan zeker wegdraaien met hun ogen en tegen papa of mama aankruipen. Ze zullen misschien ook tegen papa of mama zeggen dat ik boos ben. Ik kan ook vriendelijk kijken en dan willen kinderen nog wel eens tot een glimlach komen. De kinderen leiden uit mijn ogen blijkbaar af, wat er in mijn hart leeft. Kijken mijn ogen boos, dan ben ik blijkbaar boos. Kijk ik vriendelijk dan ben ik blijkbaar ook vriendelijk. Maar het gaat in onze tekst niet zozeer over de manier waarop je kijkt. Maar het gaat om de vraag waar ons oog op gericht is.

En dat plaatst ons voor de vraag waar wij ons oog op richten. Ons oog is wat dat betreft haast een soort radar, die onze omgeving aftast. Maar waar u op reageert, bepaalt u. Want dat wordt bepaald door wat er in uw hart leeft. Waar richt u uw oog op? En dat is een heel persoonlijke vraag, die u alleen voor uzelf kunt beantwoorden. Waar is uw oog op gericht? Is uw oog gericht op de dingen van Gods Koninkrijk of op de dingen van deze wereld? Kijken we oppervlakkig met ogen van de wereld of kijken we met ogen als van God.

Laten we daar eens over nadenken. Wat zoekt het oog van de Here in deze wereld? Dat is natuurlijk heel moeilijk in zijn algemeenheid te zeggen. Maar we hebben in onze moderne tijd een aardig venster dat ons laat zien waar de ogen van de mensen in ons land op gericht zijn. De televisie. Omroepen en zeker de commerciële omroepen steken veel

geld in onderzoek naar wat de mensen willen zien. En dan wil het overgrote deel van de Nederlandse bevolking vermaakt worden. En wat is dan vermaak? Sport, soaps, films, komedies, emotietelevisie en programma's over koken, je huis en tuin verfraaien en jezelf verfraaien. Met deze categorie heb ik het overgrote deel van het televisieaanbod genoemd. Serieuze programma's waarin het gaat over waarden en normen, waarin het gaat over de vraag hoe we onze samenleving kunnen verbeteren zijn er gelukkig nog wel, maar het zijn er maar een paar. Hoeveel programma's helpen ons om betere mensen te worden? Het zijn er maar heel, heel weinig. Het merendeel van de programma's brengt oppervlakkig vermaak. Blijkbaar is dat waar de meerderheid van ons land behoefte aan heeft. En wij lopen als christenen het gevaar gewoon met de massa mee te lopen. Waardoor wij in ons dagelijks leven ons ook vooral richten op oppervlakkigheden. Simpel vermaak, uiterlijk en kleding. Oppervlakkige oordelen over mensen.

En dat roept de vraag op, of de ogen van Here Jezus hier op aarde ook op deze dingen gericht waren of dat zijn oog naar andere dingen zocht. Wat zag Hij als Hij naar de mensen keek. Voor een deel heeft Hij dezelfde dingen gezien als wij. Ongetwijfeld heeft Hij mooie vrouwen gezien. Hij was echt mens zoals wij. Maar zou zijn blik daar zijn bleven steken? Nee. Want Hij zag ongetwijfeld ook het hart van die mooie vrouwen. Hij zal misschien wel hebben gezien hoe eenzaam of verdrietig die vrouwen zich voelden, omdat de mannen alleen maar in hun uiterlijk geïnteresseerd zijn. De mannen willen niet weten wat ze denkt of voelt. Nee, ze willen alleen maar weten hoe ze er onder die kleren uitziet. Christus zag de hele mens. Christus zag dat ook die vrouwen redding nodig hebben. Omdat ook zij zondaars zijn.

Christus zag hoe de mensen vermoeid en belast waren. Christus zag hoe de mensen liefdeloos waren. Christus zag hoe wetgeleerden de liefde hadden gedood door menselijke instellingen. Hij zag hoe ze van het huis van zijn Vader een rovershol had gemaakt. Hij zag een wereld vol schapen zonder herders. Hij zag velden die klaar waren om geoogst te worden, maar weinig arbeiders. En zijn oog zocht niet naar uiterlijkheden. Hij zocht mensen die nederig zijn van hart. Zoekt u ook zulke mensen? Omdat dat ook belangrijk is voor u? Zoekt u mensen die treuren omdat er zoveel ellende is? Of zoekt u feestvierders die zich niet druk maken over de ellende in deze wereld? Zoekt uw oog de zachtmoedigen, omdat die omzien naar de naaste in zijn nood? Of zoekt u de stoere types, die zich niet druk maken over het leed van de ander? Zoekt u de mensen die hongeren en

dorsten naar rechtvaardigheid? Of trekt u liever op met mensen die maling hebben aan regels en gezag? Zoekt u mensen die zuiver zijn van hart? Mensen die de waarheid liefhebben. Mensen die eerlijk zijn en hun beloften houden. Of bent u liever in het gezelschap van mensen die een loopje met de waarheid nemen als hun dat zo uitkomt. Die hun beloften niet nakomen, als ze dat zo uitkomt. Zoekt uw oog de vrede-stichters? Mensen die graag bijdragen aan vrede. Ook als hun dat wat kost. Maar ze hebben het ervoor over omdat ze de vrede liefhebben. Of bent u liever in het gezelschap van mensen die zich niet druk maken over vrede? Als zij hun zin maar krijgen en wat ze achter laten, interesseert ze niet. Uw oog vertelt u, waar u uw schatten verzamelt. Uw oog vertelt u wat u belangrijk vindt in dit leven.

En waarom zocht het oog van de Here Jezus juist deze dingen? Omdat Hij lief had. Omdat Hij de eer van zijn Vader zocht. Omdat Hij vrede en recht zocht. Omdat zijn verlangen was dat mensen elkaar zouden liefhebben als zichzelf. Zijn hart was vervuld van het verlangen naar ware liefde en daar was zijn oog dus naar op zoek. Hij zag een mensheid die verloren dreigde te gaan en Hij zocht wegen om deze mensheid te redden. Zoeken onze ogen daar ook naar??

Ons kijken is dus alles behalve waardevrij. Onze ogen gaan vaak voorop. Onze handen en voeten volgen onze ogen. En de Bijbel staat vol van voorbeelden die laten zien, hoe verschrikkelijk dat kan uitpakken. Eva zag dat de vrucht aan de boom van de kennis van goed en kwaad, een lust was voor het oog om daardoor verstandig te worden. David zag vanaf het dak van zijn paleis Batseba en hij zag hoe mooi zij was en hij liet zijn oog op haar vallen. En dat heeft voor David en zijn huis tot grote ellende geleid. Judas keek met een verkeerd oog toen Maria met dure zalfolie de Heiland liefde bewees voor zijn sterven. Want hij zag in die olie een enorm kapitaal aan zijn neus voorbij gaan. En we kennen het einde van Judas' leven.

Als uw oog troebel is, zal er in er in heel uw lichaam duisternis zijn. Ja, ons kijken verradert wat er in ons hart leeft. Het vertelt ons waar ons hart naar uitgaat en wat wij in het leven zoeken. Laat dan onze ogen niet langer richten op de schatten van deze wereld. Schatten die vroeg of laat uiteindelijk allemaal vergaan en laten onze ogen richten op de rijkdom van het Koninkrijk van God. Waar de schatten van liefde, genade, vrede en rechtvaardigheid op ons liggen te wachten.

Amen